

Duurzame & Recyclebare Voedselverpakkingen

2025

FNLI Brancheverduurzamingsplan 2019-2025

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Voedselverpakkingen anno 2018	5
3	Voedselverpakkingen in 2025	11
4	Tienpuntenplan 2019-2025	14
5	Monitoring & Governance	16

● Leeswijzer

Het brancheplan 2019-2025 is logisch van opzet. In hoofdstuk 2 wordt de huidige stand van zaken besproken, inclusief het kader waarbinnen aan de verduurzaming van verpakkingen wordt gewerkt. In hoofdstuk 3 worden vervolgens de ambities op de verdere verduurzaming van verpakkingen tot 2025 toegelicht. In hoofdstuk 4 worden de interventies (het tienpuntenplan) in de periode 2019-2025 besproken, als onderdeel van de visie tot 2025. In hoofdstuk 5 worden de implementatie van deze interventies en de wijze waarop gemonitord gaat worden toegelicht.

1 Inleiding

De levensmiddelenindustrie is van oudsher een spil in de circulaire economie. Samen met boeren, veevoederproducenten en steeds meer bedrijven maken de leden van de Federatie Nederlandse Levensmiddelenindustrie (FNLI) werk van een zo hoogwaardig mogelijke inzet van biotische en abiotische materialen/stromen. Dit levert zowel economische als milieuwinst op. De gehele ‘Ladder van Lansink’ (ofwel circulariteit) wordt hierbij benut: van stromen uit voedselproductie tot nieuwe food ingrediënten, smaakstoffen, farmaceutische toepassingen, diervoeders en meststoffen en van abiotische stromen tot nieuwe *food grade* verpakkingen en aan het einde van de cirkel tot *non-food* toepassingen zoals wc-papier, meubilair en kleding.

De rol van voedselverpakkingen binnen een circulaire levensmiddelenindustrie is in het oog springend en bovenal uitdagend en complex. De ontwikkelingen, zowel *upstream* als *downstream* volgen elkaar razendsnel op waardoor het begrip ‘duurzame en recyclebare’ verpakkingen als een *moving target* wordt ervaren. Wat vandaag de dag als onmogelijk wordt gezien in termen van recycling is dat over een paar jaar vast en zeker niet meer. Nieuwe inzichten en technologieën (denk aan chemische recycling) schieten als paddenstoelen uit de grond. Het FNLI Brancheverduurzamingsplan 2019-2025¹ is bedoeld om de FNLI-leden, inclusief aangesloten branches, in dit dynamische werkveld richting en handelsperspectief te geven voor interventies die duurzame en recyclebare voedselverpakkingen op Nederlandse bodem dichterbij brengen. Hiermee wordt de sectornorm (of bodem) t.a.v. duurzame verpakkingen geleidelijk maar over de gehele linie aangescherpt.

● Doel van een collectief verpakkingsbeleid

De FNLI is altijd een warm pleitbezorger geweest van de branche-brede verpakkingsplannen als instrument om de leden van de levensmiddelenindustrie te ondersteunen, inspireren en motiveren om het verpakkingsportfolio verder te verduurzamen. De ruim 500 (direct of indirect) aangesloten bedrijven van de FNLI hebben jarenlang ervaring met het op de markt zetten van verpakking-product-combinaties, ze zetten immers bovenal levensmiddelen op de markt. Hiermee heeft de industrie ook jarenlange ervaring op het gebied van verduurzaming van deze verpakking-product-combinaties, waarbij de FNLI vaststelt dat er in de afgelopen jaren voor levensmiddelenbedrijven een extra stimulans is ontstaan, mede vanwege maatschappelijke ontwikkelingen, om het duurzaamheidsniveau van het verpakkingsportfolio nog kritischer tegen het licht te houden. Steeds meer FNLI-leden, ook in het mkb-segment, maken middelen vrij voor het aanstellen of mobiliseren van verpakkingstechnologen- en of expertise. Hierdoor wordt het onderwerp ‘duurzaam verpakken’ structureler aangepakt in vergelijking met een aantal jaren geleden en zien steeds meer *packaging strategies* het licht.

1 Tegen het licht van de geschetste ontwikkelingen en de groeiende aandacht voor het thema ‘duurzaam verpakken’ moet het nieuwe brancheplan van de FNLI vooral gezien worden als een ‘instapmodel’: het brancheplan is met name bedoeld om de bodem van het duurzaamheidsniveau t.a.v. voedselverpakkingen, de baseline, omhoog te brengen en daarmee met name het peloton en de achterblijvers in de achterban van de FNLI een stap verder te brengen. Initiatieven zoals het recent gelanceerde Plastic PACT moeten in dat licht gezien worden als extra inspanningen, bovenop het brancheplan, van en voor koplopers uit het bedrijfsleven.

● **Methodiek en kaders van collectief verpakkingsbeleid**

Samen met de learnings en resultaten van het brancheverduurzamingsplan 2015-2018², de inzichten, op basis van enkele expert opinies³, in de huidige *state of play* van de verschillende schakels in de verpakkingsketen (van inzameling tot sortering en recycling) en een serie werksessies met verpakkingstechnologen uit de FNLI-achterban, heeft de FNLI het voorliggende brancheverduurzamingsplan 2019-2025 opgesteld. Dit plan heeft bewust een langere doorkijk dan het plan 2015-2018 omdat gaandeweg is geleerd dat een venster iets verder weg op de horizon de FNLI-leden de gewenste ruimte biedt om ambities in praktijk te brengen. Wijzigingen, innovaties en/of investeringen in relatie tot verpakking-product-combinaties vergen over het algemeen een doorlooptijd van minimaal twee jaar en een nieuwe verpakkingslijn wordt ruim tien jaar gebruikt wat de mogelijkheden tot wijzigen op korte termijn beperkt. Voor enkele acties/doelen uit voorliggende plan ligt de termijn wel op 2022.

‘Steeds meer FNLI-leden maken middelen vrij voor het aanstellen of mobiliseren van verpakkingstechnologen- en of expertise.’

Bij de selectie van de ambities en interventies voor de periode 2019-2025 ligt de focus dus op hetgeen praktisch haalbaar is binnen een termijn van zes jaar, strategisch is in te plannen voor de toekomst die verder weg ligt en tot slot aansluit bij de belangrijkste uitdaging, namelijk het sluiten van de kunststofketen. De belangrijkste redenen voor de sterke focus op kunststof voedselverpakkingen ligt gelegen in het feit dat 1) het gebruik van kunststoffen onder een maatschappelijk vergrootglas ligt, 2) de recycling van kunststof, afgezet tegen andere materiaalstromen, nog het grootste verbeterpotentieel heeft, 3) er een significant financieel ‘tekort’ is in de kunststofketen en tot slot 4) de complexiteit van de kunststofuitdaging dusdanig is dat hier een collectief beleid gewenst is. Daarbij is door de FNLI uitvoerig stilgestaan bij interface tussen *design criteria* en sorteer-en recycling mogelijkheden. Alleen *no regret* interventies, los van wat er in sortering- en recycling staat te gebeuren, hebben een plek gekregen in dit plan.

Tot slot is bij het formuleren van het plan 2019-2025 zeer zorgvuldig beoordeeld of potentiële *design* interventies voor duurzamere verpakkingen niet ongewenst interfereren met de functionele eisen van voedselverpakkingen en het leidende uitgangspunt van de FNLI van het voorkomen van voedselverspilling, een hoge kwaliteit en werken binnen de normen van voedselveiligheid. Gegeven de grote diversiteit aan type bedrijven, voedselproducten en voedselverpakkingen binnen de Nederlandse levensmiddelenindustrie was dit geen makkelijke opgave, maar de FNLI denkt erin geslaagd te zijn in dit brancheplan een wenkend perspectief te hebben neergezet: duurzame en recyclebare voedselverpakkingen in 2025.

2 Voedselverpakkingen anno 2018

De levensmiddelenindustrie werkt vanuit een integraal kader aan de duurzaamheidsuitdagingen van voedselverpakkingen en wordt vandaag de dag vooral geconfronteerd met een groot aantal uitdagingen rondom kunststof voedselverpakkingen. Deze materiaalstroom kent zowel fysiek als financieel nog een relatief groot gat om de keten te sluiten. De kaders en context waarbinnen de levensmiddelenindustrie aan duurzamere verpakkings-productcombinaties, inclusief kunststof voedselverpakkingen, werkt, wordt gekenmerkt door:

- 1 ▶ **De CO₂ footprint van de dagelijkse voedselconsumptie en de rol van verpakkingen daarbinnen**
- 2 ▶ **Het leidende principe van voedselveiligheid en kwaliteit van verpakkings-productcombinaties en de consequenties daarvan voor bijvoorbeeld het gebruik van secundaire of gerecyclede grondstoffen**
- 3 ▶ **De interface tussen *upstream* en *downstream* interventies**
- 4 ▶ **De weerbarstigheid van consumentengedrag en beïnvloeding ervan**

● Over de Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie (FNLI)

De Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie (FNLI) is de koepelorganisatie van bedrijven en brancheorganisaties in de Nederlandse levensmiddelenindustrie (food). De FNLI is spreekbuis voor bedrijven en brancheorganisaties en aanspreekpunt voor handelspartners, NGO's, overheid, politiek en media. De FNLI behartigt de belangen die de individuele bedrijven overstijgen en bevordert een goede verhouding tussen de Nederlandse levensmiddelenindustrie en de Europese koepelorganisaties en instellingen van de EU.

De FNLI is actief in Den Haag en in Brussel. De leden van de FNLI zijn onderverdeeld in bedrijven en branches. Bij de FNLI zijn ruim 500 bedrijven (in)direct aangesloten. De FNLI vertegenwoordigt een industrie die een jaarlijkse omzet van 68 miljard euro genereert en werkgelegenheid biedt aan meer dan 140.000 mensen⁴. De Nederlandse levensmiddelenindustrie is zeer divers; bij de FNLI zijn ruim 20 branches aangesloten⁵

● Voedselverpakkingen in feiten en cijfers

In termen van verpakkingsvolume brengt de levensmiddelindustrie- en handel circa 1000 kton verpakkingen op de Nederlandse markt⁶. Van het totale volume verpakkingen ((3138 kton) die in Nederland op de markt worden gebracht vertegenwoordigen Producenten en Importeurs (PI's) onder de categorie 'levensmiddelenindustrie- en handel' (leden van de FNLI en het CBL) dus grofweg 30%. In figuur 1 op de volgende pagina wordt een *breakdown* gemaakt naar het type verpakkingsmateriaal dat door de categorie levensmiddelenindustrie- en handel op de markt wordt gebracht.

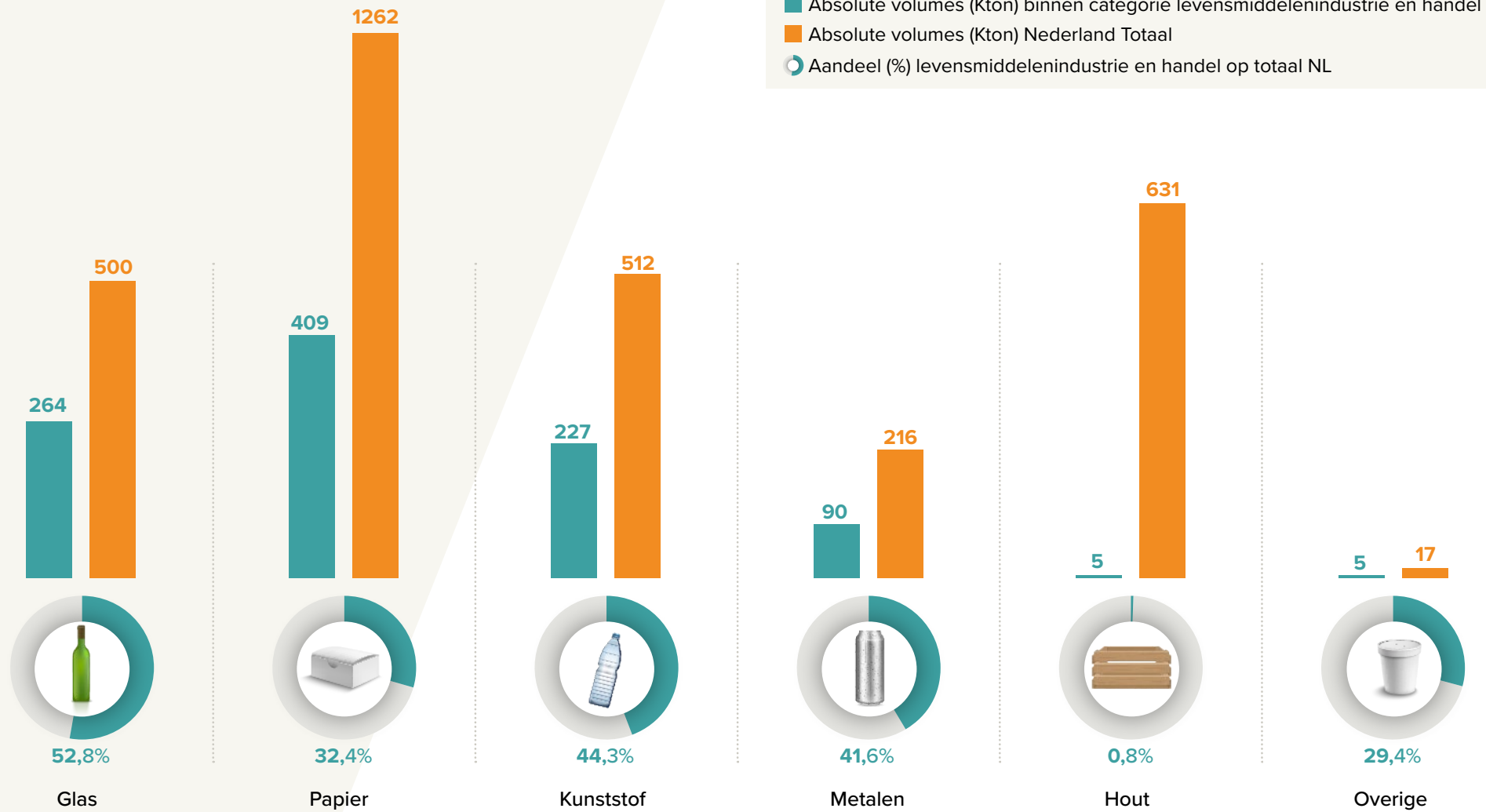
'De FNLI vertegenwoordigt een industrie die een jaarlijkse omzet van 68 miljard euro genereert en werkgelegenheid biedt aan meer dan 140.000 mensen'

⁴ <https://www.fnli.nl/wp-content/uploads/2015/01/Monitor-2018.pdf>

⁵ <https://www.fnli.nl/over-de-fnli/brancheorganisaties/>

⁶ Op basis van een extrapolatie van het KIDV, 2014 en een expert opinion van Afvalfonds Verpakkingen

● **Figuur 1:** Type verpakkingsmateriaal naar volume en totaalaandeel

Zoals blijkt uit de meest recente publieksrapportage van het Afvalfonds⁷ wordt het volume verpakkingen dat op de Nederlandse markt wordt gebracht bovengemiddeld goed gerecycled als dat wordt vergeleken met de prestaties van omliggende landen, de EU-targets en de targets van Nederland. Deze uitstekende prestatie geeft echter geen reden om achterover te leunen. Met name de stroom kunststofverpakkingen springt met een percentage van 50% recycling in het oog. Nog relatief veel kunststofverpakkingen zijn door verschillende redenen nog matig en/of moeilijk te recyclen, daarop zijn kunststof voedselverpakkingen geen uitzondering. De recycling van kunststof verpakkingen is bovendien kostbaar. Er wordt per jaar door PI's grofweg 150 miljoen euro (en stijgende)⁸ aan de Afvalbeheersbijdrage betaald van het Afvalfonds Verpakkingen om het jaarlijkse 'kunststofdeficit' te dichten. Zowel financieel als fysiek is er vooral dus nog een wereld te winnen in de kunststofketen. Om die reden ligt de nadruk binnen het voorliggende brancheplan op de kunststof voedselverpakkingen en krijgen voedselverpakkingen van andere type materialen minder aandacht.

● **Spanning tussen circulariteit en klimaatimpact**

Zoals blijkt uit figuur 1 gebruiken de leden van de FNLI een zeer divers palet aan verpakkingsmaterialen, vaak gecombineerd in materiaalsamenstelling, voor zeer uiteenlopende productgroepen. Hiermee kunnen zij uiteindelijk verpakking-productcombinaties op de Nederlandse markt brengen die voedselveilig, kwalitatief, houdbaar en transporteerbaar zijn. Zonder het belang van duurzaam verpakken te willen marginaliseren is het relevant om vast te stellen dat uit analyses⁹ blijkt dat in de dagelijkse consumptie van voedingsmiddelen minder dan 10% van de geassocieerde energiebehoefte is gerelateerd aan het verpakken (zowel primair, secundair als tertiair) van levensmiddelen. Het belangrijkste deel van de milieudruk zit in het product (voedsel in dit geval) dat verpakt op de markt wordt gezet. Om die reden wordt bij de ontwerpfase van voedselverpakkingen begrijpelijkerwijs sterk gestuurd op het voorkomen van voedselverlies. Immers, milieuwinst wordt alleen bereikt wanneer het weglaten of verminderen van verpakkingsmaterialen niet resulteert in een toename van het verlies (alle vormen van verlies waaronder voedselverspilling, verlies door

verkeerde portionering, kwaliteitsverlies en beschadiging) van producten. De FNLI hecht er waarde aan dit 'integrale afwegingskader' op basis waarvan levensmiddelenproducenten verpakkingskeuzes maken te onderstrepen omdat het in termen van recyclebaarheid belemmeringen met zich mee brengt die voor de maatschappij soms lastig te begrijpen zijn. Sturen op circulariteit bijt soms met de klimaatambities en de doelstellingen van levensmiddelenbedrijven.

Ten aanzien van de spanning tussen circulariteit en klimaatimpact geldt dat de FNLI zich als sectorvertegenwoordiger heeft gecommitteerd aan de klimaatambitie van 49% CO₂ reductie in 2030 en bovendien actief wordt aangesproken op en verantwoordelijkheid wil nemen t.a.v. het verder reduceren van voedselverspilling. Om die reden zullen interventies t.a.v. het verpakkingsontwerp ook tegen het licht worden gehouden van deze ambities. Minder materiaalgebruik of meer gebruik van gerecycled materiaal in voedselverpakkingen, uiteraard met respect voor de functionele eisen van verpakkingen, kan een concrete bijdrage leveren aan het realiseren van de mondiale klimaatuitdagingen. Die win-win situatie kan en moet waar mogelijk nog meer gepakt worden en dat is het streven voor 2030.

● **Van systeem- naar systeem vs. product-naar-product recycling**

Een tweede onderwerp dat raakt aan het realiseren van een circulaire levensmiddelenindustrie is de mate waarin levensmiddelenproducenten voor hun verpakkingen gebruik kunnen en mogen maken van secundaire grondstofstromen, ook wel aangeduid als recyclelaet. De samenstelling van het recyclelaet bepaalt het doe en de toepassing. Dit geldt voor alle type verpakkingsmaterialen. Metalen verpakkingen zitten in een grotere recycleketen die goed functioneert, glas haalt hoge recyclepercentages maar ook daarvoor geldt dat hoe beter het aanbieden en sorteren des te beter de inzetbaarheid, papier/karton kent hoge recyclepercentages en een groot aandeel van kartonnen zuivel- en frisdrankverpakkingen wordt gerecycled maar voedselcontact met gerecycled materiaal is niet mogelijk vanwege te veel verontreinigingen (papier/karton recycling zit in een keten met veel bronnen zoals kranten, tijdschriften, kantoorafval etc.).

⁷ <https://afvalfondsverpakkingen.nl/a/i/Recycling-verpakkingen-Nederland-2017.pdf>

⁸ <https://www.kidv.nl/7452>

⁹ PLATO, Source: Incpen

Om verpakkingen te kunnen maken uit kunststof afkomstig van verpakkingen moet de zuiverheid van het beschikbare materiaal extreem hoog zijn. Voor het maken van dikwandige verpakkingen kan de hoeveelheid ‘vreemd’ kunststof groter zijn dan voor het maken van geoptimaliseerde ‘dunne’ verpakkingsformats.

Voor PET flessen geldt dat deze goed verwerkt kunnen worden tot PET fles maar er mag geen vervuiling in zitten, niet van inkt, kunststof labels, papieren etiketten, codeerinkt, lijm of andere polymeren. Vooralsnog is PET de enige kunststof waarvoor normen bestaan voor gebruik als rPET voor voedselcontact en die (voorlopig) goedgekeurd zijn door de EFSA. De materialen en toepassingen die nu gerecycled worden naar nieuwe food en non-food verpakkingen zijn:

- ▶ **PET fles en tray tot rPET fles en tray (geschikt voor voedselcontact)**
- ▶ **HDPE flessen en flacons tot rHDPE flacons (een non-food contact grade)**
- ▶ **LDPE folie tot rLDPE folie (vooral zwarte folie, non-food grade)**

Om genoemde redenen kan de levensmiddelenindustrie dus alleen daar waar wettelijk mogelijk sturen op de inzet van gerecycled content in voedselverpakkingen (van product-naar-product recycling). Systeem-naar-systeem recycling, waarbij de inzet van virgin grondstoffen in non-food sectoren wordt verminderd door de inzet van secundaire grondstoffen, is voor veel voedselverpakkingen het hoogst haalbare totdat er technologie beschikbaar komt die secundaire stromen *food grade* kan maken.

Verder geldt op dit punt dat grotere bedrijven over het algemeen meer slagkracht, kennis en kunde in huis hebben om deze ontwikkelingen (bij) te sturen. De FNLI zal trachten dit in de gaten te houden en daar waar mogelijk kleinere bedrijven mede toegang verlenen tot nieuwe technische toepassingen en/of kennis.

● **Materiaalgebruik in het licht van maatschappelijke trends**

Een derde relevante ontwikkeling die het werkveld van ‘duurzaam verpakken’ beïnvloedt is een onderwerp dat raakt aan het consumptie(patroon). De FNLI ziet dat proportioneren van voedselverpakkingen en *on-the-go consumption* over de gehele linie is toegenomen en daarmee een effect heeft op het volume verpakkingsmateriaal dat op de markt wordt gebracht. Dit geldt ook voor het onderwerp ‘gezonde en verantwoorde consumptie’. Als gevolg van de toenemende druk op levensmiddelenbedrijven om consumenten te behoeden voor overconsumptie worden porties over de gehele linie kleiner wat een ‘negatief’ effect heeft op de verpakkings-product ratio: meer gram verpakking per eenheid product.

Tot slot geldt op het onderwerp materiaalgebruik dat een kompas t.a.v. recycling – waar de Raamovereenkomst Verpakkingen(ROV)-partijen primair op worden afgerekend als gevolg van de producentenverantwoordelijkheid – niet noodzakelijkerwijs aansluit bij de maatschappelijke druk om het materiaalgebruik te beperken. Dunne, vaak complexe verpakkingen (uit meerdere componenten en lagen), zijn over het algemeen moeilijker te recycleren dan dikwandige formats die bestaan uit één of twee componenten.

‘Dunne, vaak complexe verpakkingen, zijn over het algemeen moeilijker te recycleren dan dikwandige formats die bestaan uit één of twee componenten.’

● Een landschap in ontwikkeling: sortering en recycling

In de afgelopen jaren is het besef, o.a. onder levensmiddelenbedrijven, gegroeid dat de *interface* tussen de verschillende schakels in de keten van essentieel belang is voor het realiseren van een duurzame en een circulaire verpakingsketen. Mede om die reden volgen sommige bedrijven, waaronder enkele leden van de FNLI, een strategie van verticale integratie. Ze nemen *waste operators* (deels) over vanuit de gedachte om meer grip te krijgen op de materiaalstromen die deze bedrijven op de markt brengen. In het licht van verstandige en effectieve interventies *upstream* (o.a. door FNLI-leden) is het relevant vast te stellen dat er op dit moment zes bedrijven¹⁰ actief zijn in Nederland die huishoudelijk afval uit bron of na-scheiding sorteren. PMD afval wordt door deze bedrijven gesorteerd in kunststof (plastic), metaal (ferro en non-ferro) en dranken kartons. Metaal wordt gesorteerd op ferro (magnetisch) en non ferro (niet magnetisch). Plastic wordt gesorteerd in vormvaste en flexibele kunststoffen.

Voor vormvaste kunststoffen geldt dat deze gesorteerd worden op grootte (<5cm en >5liter worden uitgesorteerd), daarna wordt het vormvaste kunststof in verschillende fracties gesorteerd: PE (polyethyleen), PP (polypropyleen), PET (polyester therephtalaat), mix (geen PE, PP of PET, maar PS, EPS, PLA en anderen) en rest (niet herkenbaar, bijv zwart etc. en wat bij restfractie zou horen). Flexibele kunststoffen worden van vormvast gescheiden. Grotere stukken (> A4 formaat) flexibele folies worden verzameld en vervolgens gesorteerd op materiaalsoort. PE wordt apart gehouden, de andere flexibele materialen gaan naar de mix stroom. De verwerking van de sorteerproducten zoals hierboven geschetst is diffuus en ondoorzichtig. Voor mono-materialen zijn QCP (PE en PP), Attero (flexibel PE), Cedo (flexibel PE) actief. De mix sorteerstroom wordt vooral verwerkt in dikwandige producten (geen verpakingsmaterialen), bijvoorbeeld door Cabka en Hahnit.

● Gefragmenteerd nationaal en internationaal speelveld consumentcommunicatie

Tot slot speelt op het vlak van duurzame voedselverpakkingen de consument een essentiële rol. Indien de afdankfase van een voedselverpakking niet juist of passend is bij het beoogde tweede leven van het verpakingsmateriaal, dan blokkeert dit, althans gedeeltelijk, de weg naar een daadwerkelijk circulaire levensmiddelenindustrie. Verpakkingen horen uiteraard niet op straat, het risico op het ontstaan van zwerfafval als gevolg van voedselconsumptie moet zoveel als mogelijk gemitigeerd worden, enerzijds door interventies op het vlak van *packaging design* en anderzijds door juiste afdanking van voedselverpakkingen makkelijk te maken. Ingewikkeld aan het sturen op de juiste vorm van afdanking is het gefragmenteerde speelveld.

In de Nederlandse context is er sprake van een mix aan verschillende inzamelsystemen en moet de weggooiwijzer van het KIDV het handvat bieden voor PI's over welke logo's wel of niet moeten worden toegepast. De levensmiddelenindustrie stelt vast dat een update van de logo's in NL noodzakelijk is zodat deze beter aansluiten op het dynamische landschap van verpakingsafval inzameling in NL maar ook daarbuiten. Zonder deze update is het voor (internationaal opererende) levensmiddelenbedrijven op dit moment heel lastig om een koers uit te stippelen aangaande juiste en eenduidige consumentenvoorlichting. Daar waar in het VK de logo's op verpakkingen corresponderen met de logo's op de afvalbakken zien we in NL een zeer divers en mistig speelveld, dat noch voor bedrijven noch voor consumenten werkzaam is.

3 Voedselverpakkingen in 2025

Om een circulaire levensmiddelenindustrie dichterbij te brengen moeten zowel de kwantitatieve als de kwalitatieve recyclepercentages voor verpakkingen omhoog, met name voor kunststof. Er moet meer en beter worden ingezameld en gesorteerd en de zuiverheid van ingezameld en gesorteerd kunststof moet verbeteren. Tegelijkertijd moet de CO₂ footprint geassocieerd met de inzet van verpakkingsmateriaal zo laag mogelijk zijn door, waar mogelijk, minder materiaal te gebruiken of over te stappen op secundaire, hernieuwbare of gecertificeerde grondstoffen. Hiermee wil de levensmiddelenindustrie een bijdrage leveren aan de mondiaal overeengekomen klimaatambitie van een nagenoeg CO₂ neutrale

samenleving in 2050 en een reductie van de CO_{2eq} uitstoot van 49% in 2030. Minder materiaalgebruik of meer gebruik van gerecycled materiaal in voedselverpakkingen, uiteraard met respect voor de functionele eisen van verpakkingen, kan een concrete bijdrage leveren aan het realiseren van de mondiale klimaatuitdagingen. Die win-win situatie kan en moet waar mogelijk nog meer gepakt worden en dat is het streven voor 2030. Tot slot zullen levensmiddelenbedrijven moeten blijven werken aan eenduidige communicatie over het gebruik van voedselverpakkingen en de afdankfase. Samenvattend zal de FNLI zich richting 2025 richten op drie ambities, namelijk:

1

**Recyclebare
voedselverpakkingen**

2

**Duurzaam en
verantwoord
materiaalgebruik**

3

**Eenduidige
communicatie met en
voor consumenten**

Voorgaande ambities van de FNLI vormen het (herijkte) kompas voor de leden van de FNLI voor de komende zes jaar en worden onderschreven en gedragen door de gehele achterban¹¹. De FNLI ambities sluiten bovendien, op hoofdlijnen, aan bij de plannen en toekomstvisie van de levensmiddelenhandel (CBL). Waar mogelijk zal er tussen de levensmiddelenindustrie- en handel actief worden samengewerkt, bijvoorbeeld op het onderwerp ‘complexe laminaten’ en de concretisering materiaalreductie.

1 Recyclebare voedselverpakkingen (re-think, re-design, re-cycle)

Het droombeeld van de levensmiddelenindustrie t.a.v. ambitie #1 is een portfolio van voedselverpakkingen die voor 95%¹² recyclebaar zijn. Deze target volgt uit de analyse dat een klein deel van de voedselverpakkingen, met name de complexe laminaten en folies (PP), voorlopig nog zullen worden toegepast vanwege hun uitstekende functionaliteit, maar minder goed sorteert- en recyclebaar zijn. Maar ook voor deze groep moeilijke te recyclen voedselverpakkingen geldt dat concrete acties (R-think) worden geïnitieerd door het FNLI-bureau bijvoorbeeld via een Community of Practices om het kader voor toepassing van complexe laminaten te scherpen en te werken aan concrete verbeteringen. Om deze ambitie te realiseren zijn gelieerde acties uit de R-hiërarchie nodig, vooral rond het thema *re-design* en *re-think*. In veel gevallen zal een verbetering van de recycling onlosmakelijk verbonden zijn aan een *re-think* en *re-design* proces. Tegelijkertijd zal de levensmiddelenindustrie, in afstemming met relevante ketenpartners, meer sturing geven aan *downstream* ontwikkelingen, innovaties en investeringen en ook daar heeft de R van *re-think* een prominente plek. In de realisatie van de 95% ambitie hanteert de FNLI een systeem-naar-systeem benadering. Dit betekent dat voor de mate van recyclebaarheid de definitie van PRE (Plastic Recyclers Europe) en APR (Association of Plastic Recyclers) zoals ook vermeld in de Recyclecheck van het KIDV¹³, wordt gebruikt.

2 Duurzaam en verantwoord materiaalgebruik (re-use, re-source, re-duce)

Daar waar mogelijk zal de levensmiddelenindustrie inzetten op minder materiaalgebruik, maar een harde en generieke target voor minder en/of duurzamer¹⁴ materiaalgebruik is, gegeven het zeer diverse verpakkingsportfolio en de soms conflicterende belangen met andere (functionele) onderwerpen aangaande het verpakken van voedingsmiddelen, niet opgenomen in het FNLI plan 2019-2025. Wel spreekt de levensmiddelindustrie haar ambitie uit om per 2022 alleen nog gecertificeerd (of gerecycled) karton en papier te gebruiken voor primaire, secundaire en tertiaire verpakkingen. Tevens zal de levensmiddelenindustrie richting 2025 sturen op een hogere inzet van secundaire grondstoffen in specifieke formats, zoals PET trays (50% in 2025). Tot slot zal de levensmiddelenindustrie, op basis van een Impact Ratio Benchmark¹⁵, uiterlijk in 2020 voor enkele helder gedefinieerde productcategorieën (gelieerd aan sub-branches) een materiaalreductietarget introduceren. Deze getrapte aanpak voor materiaalreductie binnen de levensmiddelenindustrie is ingegeven door het feit dat het landschap van verpakte levensmiddelen verschuift naar *on-the-move-consumption*, meer portionering en geheel of gedeeltelijk voorbereid eten. Deze ontwikkelingen zetten het materiaalgebruik per eenheid product in een ander perspectief en vergen een meer gedetailleerde analyse van het gebruikte hoeveelheid verpakkingsmateriaal i.r.t. functionaliteit en naar hun toepassingen in verschillend sub-branches. Het FNLI-bureau geeft op het onderwerp materiaalreductie vooral sturing door inzichtelijk te maken waar verbeterpotentieel ligt (met het opleveren van een doorwrochte analyse) en de betrokken sub-branches daarop aan te spreken.

¹¹ Exclusief de leden van de Nederlandse Brouwers en Frisdranken, Waters en Sappen (FWS)

¹² Van het totale volume verpakkingen dat door de FNLI-leden op de NLse markt wordt gebracht.

¹³ Definitie: i) de verpakking moet gemaakt zijn van een kunststof die ingezameld wordt, marktwaarde heeft en/of wordt ondersteund door een wettelijk verplicht gesteld programma, ii) De verpakking moet worden gesorteerd en gebundeld in vooraf gedefinieerde stromen voor recyclingprocessen iii) De verpakking kan worden verwerkt en teruggewonnen/gerecycled met commerciële recyclingprocessen iv) Het gerecyclede kunststof wordt een grondstof die wordt gebruikt bij de productie van nieuwe producten.

¹⁴ Met duurzaam materiaalgebruik wordt het gebruik van non-fossil based materialen bedoeld met dien verstande dat deze materiaalstromen moeten passen binnen de toegepaste sorteert- en recycling standaard. Voor het gebruik van biodegradeerbare voedselverpakkingen wordt om die reden aangesloten bij de KIDV richtlijn: <https://www.kidv.nl/8071/factsheet-biologisch-afbreekbare-kunststof-verpakkingen.html?ch=DEF>

¹⁵ Impact Ratio Index: geeft voor specifiek productcategorieën het maximale, minimale materiaalgebruik en het verbeterpotentieel weer

3 Eenduidige communicatie met en voor consumenten (re-design)

Ten aanzien van communicatie stelt de levensmiddelenindustrie zich ten doel om uiterlijk 2022 op 100% van de voedselverpakkingen (private label) een wegwerplogo te gebruiken, waarbij aansluiting bij de lokale context en consistentie tussen private labels en A-merken zoveel als mogelijk wordt geborgd. In het gefragmenteerde landschap voor inzameling van verpakkingen en de daaraan gelieerde uitdagingen in het gebruik van wegwerplogo's, geldt dat levensmiddelenbedrijven voor ambitie nr. 3 voor een belangrijk deel afhankelijk zijn van de mate waarin gemeenten erin slagen een heldere een eenduidige afvalinzamelingsstructuur te realiseren. Tevens zal de levensmiddelenindustrie, naast haar (in)directe inspanningen via de Landelijke Aanpak Zwerfafval (LAZ), in 2022 enkele specifieke verpakking-productcombinaties presenteren die met het oog het zwerfafvalrisico een re-design hebben doorlopen.

4 Tienpuntenplan 2019-2025

Onderstaande lijst van acties en interventies vloeien voort uit de drie 2025-ambities en zijn bedoeld als concreet handelingsperspectief voor de leden van de FNLI en/of het FNLI-bureau.

- ▶▶ 1 Uiterlijk 2025 stoppen met het gebruik van primaire voedselverpakkingen van polystyreen (PS). Per 2025 zullen kunststofvoedselverpakkingen bestaan uit (HD)PP, (HD)PE ofwel PET. Het potentieel van deze maatregel is maximaal 7,5 kton meer recycling.
- ▶▶ 2 Voor de stroom complexe laminaatverpakkingen¹⁶ zal de FNLI (samen met partners zoals het CBL en KIDV) in 2019 een Community of Practice starten naar mogelijke alternatieven t.b.v. een hogere mate van recyclebaarheid (met behoud van functionaliteit). Het potentieel van deze maatregel is, afhankelijk de uitkomsten en de mate van implementatie, maximaal 7,5 kton meer recycling.
- ▶▶ 3 Uiterlijk 2025 stoppen met het op de Nederlandse markt brengen van 'samengestelde'¹⁷ voedselverpakkingen die uit twee of meer verschillende type materialen bestaan (bijvoorbeeld papierenverpakkingen met kunststofvensters) zodat deze type voedselverpakkingen geen vervuiling meer zijn in de stroom kunststof (folies) of papier en gerecycled kunnen worden¹⁸
- ▶▶ 4 Uiterlijk 2025 is 100% van de zwarte voedselverpakkingen uitsorteerbaar, dan wel door investeringen in het downstream proces dan wel door gebruik van detecteerbare zwarte verpakkingen. Het potentieel van deze maatregel is maximaal 15 kton¹⁹ meer recycling.
- ▶▶ 5 Uiterlijk 2025 stoppen met het coderen met inkt op mono-materialen (met name PET-trays) en starten met lasercoderen²⁰.

¹⁶ Expert opinion: grofweg 2% van de huishoudelijke stroom (380Kton) bestaat uit complexe laminaten.

¹⁷ Als onderdeel van actiepunt 9 zal in 2020 ook in beeld worden gebracht welke samengestelde voedselverpakkingen in scope zijn. Drinkenkartons zijn out of scope

¹⁸ Minder 'samengestelde verpakkingen' verhoogt de recycling en geeft hogere waarde van de kunststof- en papierstromen.

¹⁹ Bron: Afvalfonds Verpakkingen

²⁰ Inktcoderen vervuult de PET stroom. Inktjet coderen op etiketten (niet-PET) levert geen problemen en is toegestaan

4 Vervolg Tienpuntenplan 2019-2025

- ▶▶ 6 Alle toegepaste lijmen moeten per 2025 afwasbaar zijn. Op basis van (te introduceren) normen of richtlijnen²¹ zal de levensmiddelenindustrie per 2025 uitsluitend gebruik maken van lijmen, etiketten en sleeves die in de toegepaste sorteer- en recycleprocessen zorgen voor een zo hoog mogelijk sorteer- en recycleresultaat.
- ▶▶ 7 Per 2025 ligt het gemiddelde aandeel rPET in trays²² op 50%²³. Het potentieel effect van deze maatregel is 10-12 kton minder inzet van virgin PET materiaal.
- ▶▶ 8 Karton en papier: Per 2022 zal 100% van het gebruikte papier en karton (primair, secundair en tertiair) gecertificeerd dan wel van gerecycled materiaal zijn. Per 2025 zal 75% van het op de markt gebrachte papier en karton van ongebleekte aard zijn²⁴.
- ▶▶ 9 Uiterlijk 2020 zullen voor specifieke productcategorieën²⁵ en gerelateerd aan sub-branches een materiaalreductietarget (voor 2025) o.b.v. de Impact Ratio Benchmarking²⁶ worden opgesteld en zal gewerkt worden aan het verbeteren van inzicht in de gevolgen van maatschappelijke ontwikkelingen zoals *on-the-move-consumption* en portionering op de hoeveelheid gebruikt verpakkingsmateriaal.
- ▶▶ 10 Per 2022 zullen 100% van de private label voedselverpakkingen voorzien zijn van een wegwerplogo, in 2025 zal 75% van de A-merken een wegwerplogo hebben²⁷. In 2022 zullen enkele verpakkingsformats (nader te bepalen maar gerelateerd aan sub-branches) een re-design hebben doorlopen t.a.v. hun zwerfafvalgevoeligheid.

²¹ Op te stellen door het Kennis Instituut Duurzaam Verpakken

²² PET Trays: <https://www.kidv.nl/6604/pet-trays-op-weg-naar-structurele-oplossingen.pdf>

²³ Op dit moment wordt gemiddeld 20% rPET toegepast in trays (interne monitoring FNLI/CBL/NVG)

²⁴ Ongebleekt papier heeft t.o.v. gebleekt papier 20% lagere CO2-impact- Ecoinvent, EU PEF Figures, Jour et. al

²⁵ Nader te bepalen in 2019

²⁶ PLATO Consultants

²⁷ Argumentatie voor de getrapte doelstelling voor het gebruik van wegwerplogo's is het complexere werkveld voor internationaal opererende bedrijven en de verwachte opkomst van na-scheiding en daarmee een afnemend belang van het gebruik van wegwerplogo's

Monitoring & Governance

● Methodiek

Met de monitoringsactiviteiten over de periode 2015-2018 heeft het FNLI bureau enige ervaring opgedaan met monitoringsmethodieken t.a.v. 'duurzaam verpakken'. Ervaren is wat werkzaam is voor de aangesloten leden van de FNLI en tevens een betrouwbaar en representatief beeld oplevert van de gestelde doelen en ambities. De FNLI heeft daarbij geconcludeerd dat zowel een steekproef als een aparte uitvraag onder de FNLI-leden (via een enquête) nadelen kent op het vlak van betrouwbaarheid, representativiteit en gemak. Deze nadelen zijn voor een deel ook gelieerd aan de meetbaarheid van de geformuleerde doelstellingen (hoogst haalbare doelen) en om die reden is in voorliggend brancheverduurzamingsplan, anders dan in de vorige, bewuster gekeken naar de meetbaarheid van indicatoren en targets voor de periode 2019-2025.

Op hoofdlijnen ziet de FNLI drie mogelijke routes om de geformuleerde acties en targets uit 'Duurzame en Recyclebare Voedselverpakkingen 2025' te monitoren. Allereerst kan het ingezamelde huishoudelijke afval als vertrekpunt dienen door de samenstelling van deze stroom, met een focus op voedselverpakkingen, te analyseren. Deze methodiek is en wordt veel toegepast, o.a. door de WUR en levert een redelijk betrouwbaar beeld op van de status van 'duurzaam verpakken'. Het groot voordeel van deze route is dat het de FNLI-leden ontlast.

Een tweede route is het opvragen (idealerweise binnen bestaande rapportagelijnen) van verpakkingsgegevens bij de FNLI-leden. Een nadeel van deze route is de borging van betrouwbaarheid en de representativiteit. Een derde route is het destilleren van de status van 'duurzaam verpakken' via een *deep dive* (en triangulatie) in bestaande informatiebronnen, zoals het Centraal Bureau Statistiek (CBS). De FNLI beslist in de loop van 2019, op basis van extern advies en na afstemming met het CBL, welke methodiek zij zal toepassen en zal het KIDV daarin consulteren.

● Rapportagemomenten

Gegeven de langere doorlooptijd van 'Duurzame en Recyclebare Voedselverpakkingen 2025' is het streven van de FNLI om op twee momenten te rapporteren over de status van 'Duurzame en Recyclebare Voedselverpakkingen 2025'. Het eerste moment van rapportage is medio 2022. Hiermee sluit de FNLI aan bij het rapportagemoment van het gros van de overige branches met een brancheverduurzamingsplan en kunnen de tussentijdse resultaten worden meegenomen bij de gespreken over Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022.

Doel van deze 'tussenrapportage' is om het KIDV en de ROV-partijen een beeld te geven van de drie ambities en het Tienpuntenplan in voorliggende plan. Het tweede en tevens laatste moment van rapportage is medio 2025 en zal plaatsvinden op exact dezelfde wijze als de tussenrapportage in 2022.

'Doel van de 'tussenrapportage' is

om het KIDV en de ROV-partijen een beeld

te geven van de drie ambities en

het Tienpuntenplan in voorliggende plan'

FNLi

Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie

Bezoekadres

Kantoorgebouw de Haagsche Zwaan
Schenkkade 50 – etage 13
2595 AR Den Haag

Postadres

Postbus 96949
2509 JH Den Haag

070 336 51 50

info@fnli.nl

www.fnli.nl